

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Крайнов О.О.

Одеський державний аграрний університет

В статті наведені результати сортовипробування сортів озимої м'якої пшениці вітчизняної та закордонної селекції. Встановлено, що в умовах Бессарабії найбільш продуктивними є сорти вітчизняної селекції з найбільшою адаптацією до умов Південного степу України.

Ключові слова: сорт, озима пшениця, урожайність, оригінатори.

Постановка проблеми. Основним завданням виробника є отримання високого, економічно виправданого, врожаю зерна у чому значна роль належить сорту. Сучасний ринок пропонує виробникам велике різноманіття сортів, як вітчизняної так і закордонної селекції, що відповідають природно-економічним умовам зони і забезпечують високу біологічну урожайність [1].

Об'єктом досліджень були сорти озимої м'якої пшениці, як вітчизняної так і закордонної селекції, які вивчалися за рівнем врожайності та якості зерна.

Мета досліджень. Визначення найбільш кращих сортів озимої м'якої пшениці за рівнем врожаю та якістю зерна в умовах Бессарабії. **Основний метод** - польовий з загальноприйнятими методиками [2,3]. Вивчалось 32 сорти озимої м'якої пшениці різного походження. Всі сорти висівалися на ділянках площею 600 м². Урожай збирався комбайном John Deere.

Рисунок 1. Вид дослідних ділянок сортів озимої пшениці, що вивчалися в КФГ «Балкани»

Результати досліджень. Згідно результатам дослідження рівень урожайності в 70 ц/га перевищило 9 сортів пшениці серед яких лише один сорт є закордонним - Панонія («Нові Сад») урожайність якого склала 71,3 ц/га, всі інші сорти були вітчизняної селекції, до того ж сім з них селекції Селекційно-генетичного інституту - Національного центру з насінництва і сортовивчення (СГІ - НЦНС), що склало 77,8% (табл. 1).

Так в умовах 2017 року найбільшою врожайністю в умовах Саратського району характеризувалося два сорти, а саме сорт Сториця (оригініатор СГІ - НЦНС) та сорт Клариса (оригініатор НВФ «Дріада») з рівнем урожайності 77,3 ц/га. Урожайність інших сортів першої десятки коливалась в межах від 75,6 ц/га до 69,5 ц/га. В першій десятці лише два сорти були європейської селекції, це Панонія («Нові Сад») та Дагмар (Лімагрейн)¹, до того ж вони й замикали цю десятку.

Майже всі закордонні сорти в умовах Бессарабії показали урожайність в межах 60 - 63 ц/га, що є найнижчим показником в досліді. Таку розбіжність в рівні урожайності легко пояснити гіршою адаптацією сортів закордонної селекції до екстремальних умов Бессарабії.

Таблиця 1. Урожайність сортів озимої м'якої пшениці в умовах КФГ «Балкани», 2017 р.

№ пп	Сорт	Оригіатор	Урожайність
1	Сториця	СПІ - НЦНС	77,3
2	Клариса	НВФ «Дріада»	77,3
3	Наснага	СПІ - НЦНС	75,6
4	Обряд	СПІ - НЦНС	73,9
5	Оранта одеська	СПІ - НЦНС	73,9
6	Катруся одеська	СПІ - НЦНС	72,1
7	Житниця одеська	СПІ - НЦНС	71,3
8	Панонія	«Нові Сад»	71,2
9	Нота одеська	СПІ - НЦНС	70,4
10	Дагмар	Лімагрейн	69,5
11	Самурай	ДСВ	67,8
12	Ветеран	СПІ - НЦНС	66,9
13	Кантанта одеська	СПІ - НЦНС	66,7
14	Колонія	Лімагрейн	66,7
15	Нива одеська	СПІ - НЦНС	66,6
16	Голубка одеська	СПІ - НЦНС	66,0
17	Жайвір	СПІ - НЦНС	65,3
18	Ліра одеська	СПІ - НЦНС	65,2
19	Дріада - 1	НВФ «Дріада»	65,2
20	Зиск	СПІ - НЦНС	64,3
21	Кохана	НВФ «Дріада»	64,3
22	Ярославна	НВФ «Дріада»	64,2
23	Кирена	НВФ «Дріада»	63,4
24	Мескаль	Лімагрейн	63,3
25	Журавка одеська	СПІ - НЦНС	62,6
26	НС-40 С	«Нові Сад»	62,4
27	Скаген	Заатен Юніон	60,8
28	Арктіс	ДСВ	60,8
29	Хюбері	Заатен Юніон	60,6
30	Зиск	СПІ - НЦНС	60,2
31	Мулан	Заатен Юніон	60
32	Хюлюкс	Заатен Юніон	60

Наступним кроком в наших дослідженнях було вивчення якості отриманого зерна урожаю 2017 року (табл. 2.).

**Таблиця 2. Якість зерна сортів озимої м'якої пшениці в умовах
КФГ «Балкани», 2017 р.**

№ пп	Сорт	Оригіатор	Натурна маса, г/л	Білок, %	Кліюковина , %	Клас
1	Сториця	СГІ - НЦНС	775	13	24,8	2
2	Клариса	НВФ «Дріада»	732	13,4	26,6	2
3	Наснага	СГІ - НЦНС	756	13,5	25,1	2
4	Обряд	СГІ - НЦНС	692	14,1	27,7	2
5	Оранта одеська	СГІ - НЦНС	773	13,1	25,4	2
6	Катруся одеська	СГІ - НЦНС	752	13,3	24,6	2
7	Житниця одеська	СГІ - НЦНС	744	13,5	25,6	2
8	Панонія	«Нові Сад»	778	12,4	21,9	2
9	Нота одеська	СГІ - НЦНС	787	13,4	26,3	2
10	Дагмар	Лімагрейн	772	13,2	26,2	2
11	Самурай	ДСВ	712	13,9	27,9	2
12	Ветеран	СГІ - НЦНС	750	13,3	25,9	2
13	Кантанта одеська	СГІ - НЦНС	776	13,7	27,6	2
14	Колонія	Лімагрейн	685	14	28,2	2
15	Нива одеська	СГІ - НЦНС	766	13,5	25	2
16	Голубка одеська	СГІ - НЦНС	759	13,3	25,9	2
17	Жайвір	СГІ - НЦНС	750	13,7	26,9	2
18	Ліра одеська	СГІ - НЦНС	740	13,5	26	2
19	Дріада - 1	НВФ «Дріада»	774	13,2	25,6	2
20	Зиск	СГІ - НЦНС	754	13,2	25,5	2
21	Кохана	НВФ «Дріада»	749	13,9	27,7	2
22	Ярославна	НВФ «Дріада»	689	13,3	24,3	2
23	Кирена	НВФ «Дріада»	731	13,4	25,9	2
24	Мескаль	Лімагрейн	688	13,6	27	2
25	Журавка одеська	СГІ - НЦНС	757	13,1	25,2	2
26	НС-40 С	«Нові Сад»	735	12,8	24,3	2
27	Скаген	Заатен Юніон	723	15	30,7	2
28	Арктіс	ДСВ	722	15,1	32,3	2
29	Хюбері	Заатен Юніон	730	12,8	24,1	2
30	Зиск	СГІ - НЦНС	749	13	24	2
31	Мулан	Заатен Юніон	714	14,1	29,2	2
32	Хюлюкс	Заатен Юніон	704	13	24,8	2

Згідно отриманим даним найбільша натурна маса зерна спостерігалась у сорта Нота одеська 787 г/л, незначно за цим показником їй поступаються вітчизняні сорти селекції СГІ - НЦНС Сториця, Оранта одеська, Кантата одеська, а також два закордонних сорти Панонія («Нові Сад»), Дагмар (Лімагрейн). 778 та 772 г/л відповідно. Наймілкішим зерном характеризувалися сорти Колонія і Мескаль (Лімагрейн) та вітчизняний сорт Ярославна (НВФ «Дріада») (від 685 до 689 г/л відповідно). В цілому умови 2017 року були досить несприятливі умови для формування крупного зерна внаслідок сильної жари під час наливу зерна, тому у непристосованих до наших умов сортів досить різко знизилась натурна маса і відповідно сорти адаптовані до півдня України натурна маса хоч і знизилась але не сильно.

По білку і клітковині слід виділит два сорти з максимальним показниками, а саме Скаген (Заатен Юніон) та Арктіс (ДСВ) (білок 15 та 15,1% відповідно і клітковини 30,7 та 32,3 % відповідно).

Найгірші показники за цими параметрами зустрічаються також у сортів закордонної селекції Панонія («Нові Сад») (12,4 та 21,9 відповідно). Вітчизняні сорти характеризуються коливанням білку від 13 до 14,1 % та по клітковині від 24,8 до 27,7%.

Висновок.

Таким чином, в умовах Бессарабії найбільш продуктивними є сорти вітчизняної селекції, які найбільш адаптовані до умов півдня України. Найбільшою продуктивністю характеризувалися сорти Сториця (СГІ - НЦНС) та Клариса (НВФ «Дріада») з рівнем урожаю 77,3 ц/га.

Література

1. <http://www.cropscience.bayer.ua/SeedsPage/WinterWheat.aspx>
2. Методика Державного сортопробування сільськогосподарських культур. - К. 2000.
3. Методические указания по экологическому сортоиспытанию зерновых культур. - М. 1980.

Аннотация

Крайнов А.А. *Сравнительная характеристика сортов озимой мягкой пшеницы различного происхождения в условиях Южной Степи Украины.*

В статье приведены результаты сортоиспытания сортов озимой мягкой пшеницы отечественной и зарубежной селекции. Установлено, что в условиях Бессарабии наиболее продуктивными являются сорта отечественной селекции с наибольшей адаптацией к условиям Южной Степи Украины.

Ключевые слова: сорт, озимая пшеница, урожайность, оригинаторы

Summary

Krainov O.O. *Comparative characteristics of oats of wheat wheat of different origin in the conditions of the Southern Step of Ukraine.*

The article presents the results of varietal testing of winter wheat varieties of domestic and foreign breeding. It is established that in conditions of Bessarabia, the most productive are varieties of domestic selection with the greatest adaptation to the conditions of the Southern Steppe of Ukraine.

Key words: varietal, winter wheat, yield, originators.